

2. Максимюк С. П. Педагогіка: навч. посіб. / С. П. Максимюк. – К. : Кондор, 2005. – 667 с.
3. Нікітіна С. О. Шляхи та засоби формування національних та загальнолюдських цінностей в учнів професійно-технічних училищ / С. О. Нікітіна // Нові технології виховання : зб. наук. статей / відп. ред. С. В. Кириленко. – К. : ІСДО, 1995. – С.67-73.
4. Осипець Р. О. Формування національної самосвідомості майбутніх учителів засобами української народнопісенної культури : [монографія] / Р. О. Осипець. – К. : Магістр-S, 1999. – 207 с.
5. Проект програм з музики середньої загальноосвітньої школи та позакласна робота з музики: 1-4 класи. – К. : Освіта, 1991. – С.72.
6. Снісар З. І. Моральне виховання підлітків у позаурочній діяльності засобами фольклору / З. І. Снісар // Нові технології виховання : зб. наук. статей / відп. ред. С. В. Кириленко. – К. : ІСДО, 1995. – С.73-85.
7. Столяренко О. В. Виховання гуманності у підлітків в позакласній роботі з народознавства / О. В. Столяренко // Нові технології виховання : зб. наук. статей / відп. ред. С. В. Кириленко. – К. : ІСДО, 1995. – С.85-91.
8. Указ Президента України „Про додаткові заходи щодо забезпечення розвитку освіти в Україні” від 09.10.2001 р. №941/2001.

Анотація
К.Н.Биницька

Гуманистическое воспитание на уроках музыки средствами народной педагогики и фольклора

В статье рассматриваются проблема формирования гуманистически развитой личности средствами украинского народного фольклора, народной педагогики. Гуманизация воспитания стала потребностью настоящего. Гуманистическое воспитание начинается из усвоения детьми духовного достояния родного народа.

Ключевые слова: гуманизация воспитания, система воспитания, народная педагогика, музыкальный фольклор.

Summary
K.M.Binyts'ka

Humanism education on lessons of music by facilities of folk pedagogics and folk-lore

The problem of forming of humanistically developed personality by means of Ukrainian folklore, folk pedagogics is examined in the article. Humanization of education has become the necessity of the present time. Humanistic education begins with mastering of children of spiritual properties of native nation.

Keywords: humanization of education, system of education, folk pedagogics, musical folklore.

Дата надходження статті

„21” жовтня 2008 р.

УДК 37.015.6:330.34

О.П.БІНИЦЬКА,
кандидат економічних наук, доцент
(м.Хмельницький)

Проблема формування економічних знань населення в умовах ринкової економіки

У статті розглядається проблема формування економічних знань населення України в умовах ринкової економіки. Економічна освіта стала потребою сьогодення. Вона покликана сформулювати у громадян України економічні знання, економічну культуру, діловитість, підприємливість, навчити аналізувати економічну ситуацію і приймати обґрунтовані рішення.

Ключові слова: ринкова економіка, економічна освіта, економічні знання, економіка, економічне виховання.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Здобувши державну незалежність, Україна розв'язує надзвичайно важливе завдання – створення економіки, спроможної забезпечити гідне життя народу. З цією метою Україна здійснює перехід до ринкової економіки.

Ринкова економіка передбачає, що кожна людина, дбаючи про свій добробут, про добробут своєї родини, щоденно протягом усього життя робить економічний вибір, приймає економічні рішення і відповідає за їх наслідки, покладаючись, головним чином, на власні зусилля і власний хист. Саме тому для громадян України економічні знання стають нагальною потребою, а економіка перетворюється на одну з найпопулярніших наук.

Економічні знання потрібні всім: і тим, хто має власну справу, і тим, хто наймається на роботу, і тим, хто продає, і тим, хто купує. Вони стають необхідними у родинних стосунках і взаєминах між людьми.

Поняття економіка відповідно до Великого тлумачного словника сучасної української мови – це сукупність суспільно-виробничих відносин, господарче життя, стан господарства (країни, району і т. ін.) [1, 256].

Перехід до нових економічних відносин потребує не тільки розуміння, а й прискореного розвитку економічного мислення людей. У процесі викладання економіки в школі важливою проблемою є зміна економічної поведінки дитини в плані розвитку в неї підприємливості, діловитості, ощадливості, працьовитості та інших ціннісних орієнтацій, які ґрунтуються на економічному способі мислення.

В Законі України „Про освіту” стаття 35 „Загальна середня освіта” відзначено, що „загальна середня освіта забезпечує всебічний розвиток дитини як особистості, її нахилів, здібностей, талантів, трудову підготовку, професійне самовизначення, формування загальнолюдської моралі, засвоєння визначеного суспільними, соціально-культурними потребами обсягу знань про природу, людину, суспільство і виробництво, екологічне виховання, фізичне вдосконалення” [2, 31].

У процесі формування і розвитку економічної освіти, яка є досить новою цариною освіти (особливо для школярів молодшого шкільного віку), важливо не наробити помилок. На жаль, найбільшим гальмом у справах економічної освіти є відсутність необхідного фінансування, професійно підготовлених викладачів економіки та стандартів економічної освіти. Тому важливою проблемою є створення економічної світи, в якій поєднуються всі сили школи, сім’ї і суспільства. Сьогодні суспільство потребує, щоб кожна людина, незалежно від її фахової орієнтації, здобула гарантований державою певний мінімум систематизованих економічних знань.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв’язання даної проблеми... Економічній освіті та економічному вихованню школярів присвячені дослідження науковців: Л.Б. Азімова, Е.В. Журавської, О.В. Аксьонової, О.Т. Шпака, О.С. Падалка, І.А. Сасова, Н.А. Побірченко, О.І. Яковенко, А.А. Міцкевич, Г.А. Дутки та ін.

Формулювання цілей статті... В даній статті буде здійснений аналіз проблеми формування економічних знань населення в умовах ринкової економіки в Україні.

Виклад основного матеріалу... Економічна освіта має здійснюватися систематизовано, тільки тоді вона даватиме позитивні результати. Тому починати цей процес треба в дошкільному закладі, поступово розширюючи та поглиблюючи його в початковій та середній школі.

Концепція неперервної економічної освіти ґрунтується на необхідності існування в суспільстві певного рівня загальної економічної культури і освіти. Якщо в загальноосвітній школі закладається база економічних знань, мислення і поведінки, то в системі спеціальної економічної освіти для молоді (ліцеї, коледжі, академії, університети) формується підприємець для ринкових відносин.

У системі академій та університетів надається економічна освіта тим, хто зробить підприємництво сферою своєї професійної діяльності. У системі підготовки магістрів з економіки та післявузівської підготовки створюються умови для економічної освіти менеджерів вищої кваліфікації.

Дуже важливо зрозуміти, що економічна освіта здобувається не для престижу, а для практичної економічної діяльності. Людина повинна усвідомлювати, що економіка як система існує не у вакуумі, а в культурній сфері нації. За словами Т. Веблена, „предметом економічної науки є вивчення поведінки людини стосовно матеріальних засобів існування та дослідження історії матеріальної цивілізації” [3, 425]. Ось чому у викладанні економіки дуже важливо користуватися елементами економічної психології.

Тривалий час потреба в формуванні економічного мислення була відсутня, тому що за умов адміністративно-командної економіки нічого не треба було вирішувати самому, а людина не почувала себе безпосереднім учасником економічних відносин. Їй не треба було впливати на хід економічних подій, не треба було виявляти творчу активність, здійснювати вибір свого місця в економічній системі.

За ринкових відносин людина починає усвідомлювати не тільки цінність свободи вибору, а й відповідальність, що з вибором пов’язана. Приймаючи рішення зайнятися бізнесом чи працювати за наймом, людина вибирає свою долю і долю своїх дітей. Тому економічне мислення – не просто багаж економічних знань, а здатність їх засвоїти, використати в практичному житті, іншими словами – це формування моделі економічної поведінки.

Зараз економічні знання дітей практично пов’язані з тим, що вони бачать навкруги. Неважко здогадатися, наскільки однобічною є така „економічна освіта”. Дуже погано, що в дітей складається „візуальне” враження про економічні реалії. Те, що вони бачать, викликає певний інтерес, зацікавленість і спонукає до отримання знань про ці явища, далеко не завжди позитивні. А те, що не лежить на поверхні або асоціюється з якимось консервативними поняттями, ще довго залишається незрозумілим. Якщо своєчасно не скоригувати систему інтересів школяра, потім може бути запізно.

Для цього треба викликати необхідний інтерес за допомогою нестандартних методів навчання. Під цим розуміємо навчання школярів з елементами гри в дусі змагань та здорової конкуренції, міні-вистави, практичні заняття, розповіді, конкурси, свята та ін.

Економічне виховання здійснюється у процесі вивчення основ наук, особливо основ економічних знань, трудового навчання. На уроках математики, фізики, хімії, біології учні вивчають наукові основи виробничих процесів, розв’язують задачі економічного змісту, дізнаються про використання на виробництві досягнень науки і техніки, і це сприяє економічному вихованню. Класний керівник з метою економічного виховання учнів залучає дітей до праці з самообслуговування, ремонту обладнання і

приміщень, обговорення статей на економічну тематику, проводить виробничі екскурсії, зустрічі з працівниками підприємств. Прикладом успішного виховання професійної орієнтації в учнів є досвід роботи директора та педколективу Сахнівської школи Черкаської області (див. книги О. Захаренка та В. Чубара „Лелеки над Сахнівкою”, „Школа над Росєю”), Народний учитель, директор Сахнівської школи О. А. Захаренко вважає, що школа – це храм духовності, вона багато дечого може. Школа – не споруда, кабінети, наочна агітація. Школа – це високий дух, мрія, ідея, яка захоплює учнів, учителів і батьків. Сім років методом народного будівництва створювалася Сахнівська школа, яка тепер відома своїм досвідом виховної роботи на вищому рівні. У школі п'ять центрів: два навчальних, виховний, трудовий, спортивний і два плавальних басейни, обсерваторія, дендропарк, теплиці. Усе це зроблено силами учнів, учителів, батьків, громадськості [4, 331].

Україна, яка робить перші кроки в реформуванні економіки, стикається з безліччю проблем, які треба вирішувати вперше. Нам необхідно засвоювати уроки ринку, не повторюючи чужих помилок, не роблячи власних. Відомо, що японці, які вважають себе учнями американців, дуже уважно вивчали всі відомі концепції менеджменту і ... створили свою. Так потрібно зробити і нам. Майбутньому вчителю необхідно продумати крок за кроком, як логічно, простою, зрозумілою мовою розповісти про найбільш важливі та складні економічні категорії, розкрити дивовижний світ економіки.

Таким чином, метою економічної освіти як складової економічної культури суспільства можна вважати створення бази для достатнього рівня економічного мислення та економічної поведінки населення.

Висновки... Стаття не вичерпує всіх аспектів даної проблеми. Перспективами подальших наукових досліджень є розробка нових методик формування економічних знань населення України в умовах ринкової економіки. Метою економічної освіти як складової економічної культури суспільства можна вважати створення бази для достатнього рівня економічного мислення та економічної поведінки населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К.; Ірпінь : Перун, 2004. – 1440 с.
2. Вища освіта в Україні. Нормативно-правове регулювання / за заг. ред. А. П. Зайця, В. С. Журавського. – К. : ФОРУМ, 2003. – 950 с.
3. Історія економічних учень : підруч. : У 2 ч. / За ред. В. Д. Базилевича. – [2-ге вид., випр.]. – К. : Знання, 2005. – Ч.2. – 567 с.
4. Максимюк С. П. Педагогіка: навч. посіб. / С. П. Максимюк. – К. : Кондор, 2005. – 667 с.

Анотація *Е.П.Биницкая*

Проблема формирования экономических знаний населения в условиях рыночной экономики

В статье рассматривается проблема формирования экономических знаний населения Украины в условиях рыночной экономики. Экономическое образование стало необходимым сегодня. Оно должно сформировать у граждан Украины экономические знания, экономическую культуру, деловитость, предприимчивость, научить анализировать экономическую ситуацию и принимать обоснованные решения.

Ключевые слова: *рыночная экономика, экономическое образование, экономические знания, экономика, экономическое воспитание.*

Summary *O.P.Binyts'ka*

The problem of formation of economic knowledge of the population within the conditions of market economy

The problem of formation of economic knowledge of the population of Ukraine within the conditions of market economy is examined in the article. The economic education has become necessity nowadays. Its mission is to form economic knowledge of the citizens of Ukraine, their economic culture, businesslike character, initiative, to teach them to analyse the current economic situation and to take grounded decisions.

Key words: *market economy, economic education, economic knowledge, economics, economic upbringing.*

Дата надходження статті

„20” жовтня 2008 р.